

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

GYMNÁZIUM TÝN NAD VLTAVOU

Autor: Mgr. Lukáš Boček

Datum: 7.4.2013

Ročník: kvinta

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Tematický okruh: Literární komunikace

Téma: Renesanční a humanistická literatura – Čechy

Klíčová slova: Literatura, renesance, humanismus, filosofická východiska, Čechy

Anotace: Prezentace žáky interaktivním způsobem seznamuje s uměleckým vývojem ve středověku v období rozkvětu renesance a humanismu. Především se zaměřuje na českou renesanci.

Zpracování tohoto DUM bylo financováno z projektu OPVK, výzva 1.5

Renesance a humanismus v české literatuře

Humanismus a renesance

* Humanismus a renesance:

- * 2. polovina 15. století – zač. 17. století
- * U nás zpožděno přibližně o 100 let
- * Doznívá u nás **husitství, pozdní gotika**
- * Renaissance se prosazuje velice pomalu
- * Spojována většinou s Rudolfem II.

* Historické pozadí:

- * 1471 – 1526: vláda **Jagellonců**
- * 1526 – nástup **Habsburků** na český trůn
- * 1620 – bitva na **Bílé hoře**

Zámek Moravská Třebová – první renesanční památka u nás

Renesanční umění u nás

* architektura:

- * **Letohrádky:** Belveder (Letohrádek královny Anny v Praze)
- * **Zámek:** Opočno
- * **Náměstí:** Nový Jičín

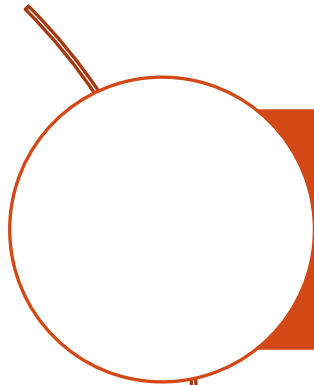
Renesanční literatura

- * V domácím prostředí se **renesanční literatura** objevuje **velice málo**
- * Zbržd'ovaly nás **náboženské spory**
- * Prvky renesance se objevují v literatuře v 15. a **16. století**
- * Šlo o literaturu pro měšťanstvo
- * Více se u nás uplatňovaly myšlenky humanismu:
  - * vycházení z životní praxe
  - * rozvoj intelektu – hodně naučné literatury
  - * důraz na vzdělanost
  - * rozvoj spisovné češtiny

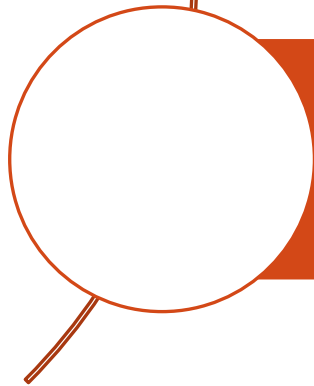

Rudolf II. v podání
Giuseppa Arcimbolda

Renesanční literatura

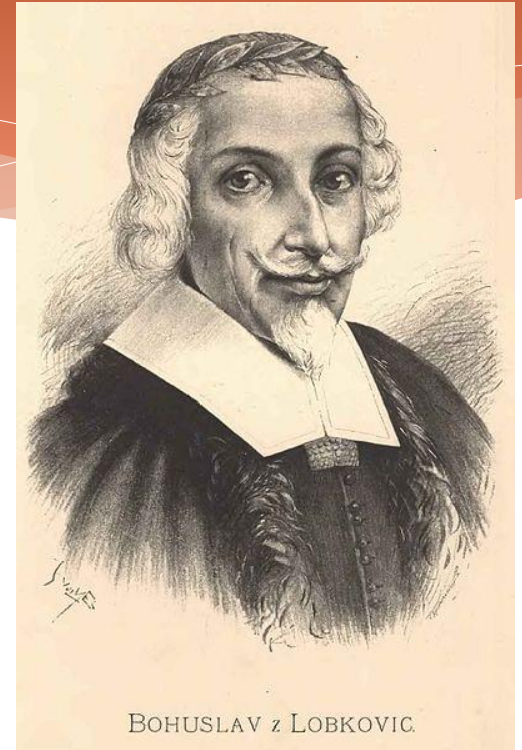
Latinská

Česká

Renesanční literatura - latinská

- * Malá čtenářská základna, menší ohlas
- * **Jan z Rabštejna: Dialogus**
  - * Rozhovor, tři katolíci polemizují s Janem z R. na politické téma (o králi Jiřím z Poděbrad), autor sám vstupuje do díla, obhájí stát, vyzdvihuje Čechy
- * **Bohuslav Hasištejnský z Lobkovic: Satira k sv. Václavu**
  - * Poučná, moralizující báseň
  - * nelibost k mravnímu úpadku státu, kritizuje šlechtu
  - * traktáty o lakomství a lidské bídě

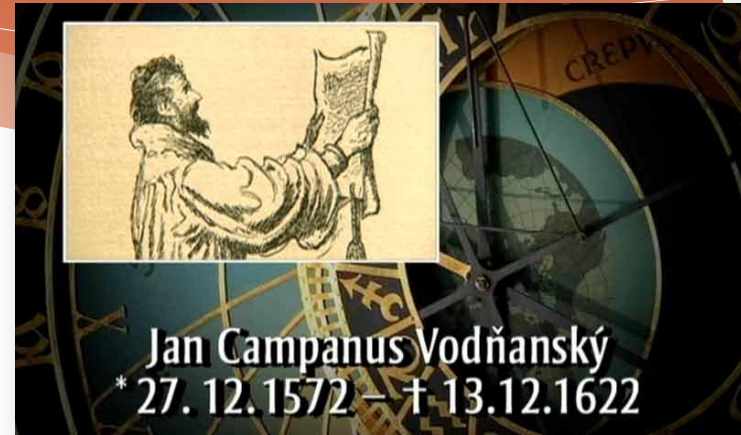

Bohuslav Hasištejnský z
Lobkovic

Renesanční literatura - latinská

* Jan Campanus Vodňanský

- * Básník, dramatik, rektor UK
- * Hlavní hrdina Winterova románu Mistr Kampanus (z doby pobělohorské, o marnosti snah o nápravu společnosti)
- * Dílo: psal formou elegie **žalozpěv**

Řeč mrtvé dcerušky

Divíš se nemluvněti, že mluví? Však dar je to Kristův.
Jeho duše to mohou, třebaže vzpouzí se Smrt.
Kampanus Jan, můj otec, mě miloval, v srdci svém hýčkal,
miláčkem zvala mě matka, dceruškou, poupátkem svým.
Za svou drahou sestrou teď odcházím, Ludmilou jménem,
Anna mi říkali doma, předčasně opouštím svět.
Ve svém dvacátém dnu mou sestru červenec schvátí,
mne zase v desátém září zavolal sudby mé los,
abys pak znal i rok, tož v době, kdy společně s válkou
běsnila smrt, kdy Písek bědoval pro ten svůj pád.
Nechci válku, chci smrt (tak řekla jsem), přátelskou k
dívkám,

raději vezme je sama, válce než dala by v plen.
Marné jsou matčiny prosby, smrt neslyší, běda, tak náhle
pozbyla obou svých dětí, zůstal jí žalostný pláč.
Kéž jen ztlumí svůj bol, kéž v chlapci útěchu najde,
v Jeníčkově, náš domov s osudem jeho je spjat.
Na chvíli dělí nás dálky, však nebesa jednou nás spojí,
ty, jež rozdělil nyní nevládný, bezcitný čas.

(překlad do češtiny Helena Businská, antologie Renesanční poesie, Praha:
Academia, 1975)

Zdroje obrázků

- * http://im.novinky.cz/mynews/155/21559-top_foto1-y81zf.jpg
- * <http://www.vyletnik.cz/profil/zamek-moravska-trebova/>
- * http://www.images.atlasceska.cz/images/pamatky/velka/7986/v29994_letohradek-kralovny-anny-kralovsky-letohradek.jpg
- * <http://files.pujcovna-lode-orlice.webnode.cz/200000029-cc309cd2ae/zamek%20opo%C4%8Dno.jpg>
- * http://www.uhradu.cz/wp-content/uploads/2012/06/jicin_-_namesti_800x542.jpg
- * <http://img7.ct24.cz/cache/900x507/article/33/3215/321427.jpg>
- * http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Jan_Vil%C3%ADmek_-_Bohuslav_Hasi%C5%A1tejnsk%C3%BD_z_Lobkovic.jpg
- * <http://img9.ceskatelevize.cz/program/porady/1095927644/foto09/2217.jpg>